

Veto

Leuvens Studentenweekblad
 Jaargang 15, '88-'89
 Nr. 3, dd. 10 oktober 1988
 ISSN: 0773-5162
 Weeklijks

Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie
 Verantw. Uitg.: Carla Rosseels
 s' Meiersstraat 5, 3000 Leuven
 ☎ 016/22.44.38
 Verschijnt niet van juni tot augustus

Stouterds

Wij die dachten hier spetterende herinneringen te kunnen ophalen rond het wapengekletter van de jaren zestig. Daar bent u vanzelfsprekend te jong voor. U kent enkel de verhalen van bij het haardvuur. Over hoe wij de bibliotheek bestormden en de brand in de wiegedrukken staken. Barbaars, maar wij waren tenminste helden. En wat blijkt nu? Wij worden in glanzende kalfjes gestopt en bekeken met fletse ogen, als waren wij opgezette beertjes van farao's. Pagina 4.

Vooruitziend

'Vlaanderen Leeft', wil men ons soms doen geloven. Welke levensvorm precies bedoeld wordt, is niet altijd even duidelijk. 'Veto kijkt vooruit' is alleszins een veel realistischer slogan. Met een schare afgedankte gemeenteraadsleden voor ogen, vonden we een humaan gebaar van onzertwege gewoon een must. Een artikel over plaatsingshulp op pagina 7.

Ongehoord

Een wijsneus van onze redactie heeft het weer gevonden. Gefrustreerd omdat hij nauwelijks aan bod komt in dit kwaliteitsblad, ging hij bij de kringen aankloppen. Misschien kon hij met hun ruggesteun de 'grote doorbraak' forceren? En helaas, vanaf heden bezet hij hier de leerstoel 'Toegepaste Kringbladonomie' en is er met geen stokken af te krijgen. Voor apolynische en dionysische kringbladen, en meer van dat fraais: pagina 2.

Opgelet

Hebt u ook zo'n angst voor het 'China Syndrome'? Immers, volgens de geschriften van ene Verbiest (indertijd een konkurrent van Nostradamus), zal binnenkort het rode gevaar - of was het nu geel? - lelijk huishouden in onze kontreien. En wij zullen deze horden met open armen ontvangen. Dat blijkt nu al: onze jubelkreten over het uitvinderstalent van de Chinezen zijn niet van de lucht. Maar de moderne wetenschap hebben ze niet ontdekt, over het hoe en waarom daarvan: zie p5.

Een inventaris van studentenwelzijn

Drinken, roken, slapen en slikken

De student en zijn activiteiten zijn blijkbaar een populair onderzoeksobject. Geen enkel artikel, geen enkele studie kan het nalaten de studentenpopulatie op te delen in een aantal vakjes. Zo heb je blokkers en flierefluiters, geslaagden en zittenblijvers, geëngageerden en losbollen, eenzaten en gezelligaards, Limburgers en West-Vlamingen. Deze heterogene massa wordt door de *Werkgroep Ekskens* andermaal bestudeerd. Het uitgangspunt was ditmaal wel enigszins afwijkend van voorgaande studies: een onderzoek naar het *welzijn* van de studenten. Of om de volledige titel te gebruiken: *Psycho-Medisch-Sociaal Welzijn aan de Universiteit. Een onderzoek bij ouderejaarsstudenten aan de Katholieke Universiteit te Leuven.*

De *Werkgroep Ekskens* liep reeds lang met plannen rond om een onderzoek op te zetten rond *welzijn*, en niet rond reeds terge besproken onderwerpen als *sukkes* en *mislukking*. Omdat eerstejaars in dit opzicht nogal een 'afwijkend beeld' kunnen geven, besloot men het onderzoek te beperken tot *ouderejaars*. Waar eerstekenners bovendien uitgebreid kunnen rekenen op een net van monitoren en dergelijke, wordt de Leuvense student, eens hij die eerste schifting heeft doorstaan, min of meer aan zijn lot overgelaten. Nochtans blijkt er ook bij hen een aanzienlijke behoefte aan hulpverlening te bestaan. Hierbij komen we ook onmiddellijk aan het praktische nut van het onderzoek: een oriëntatie van de dienstverlening - en indien nodig - het universitair beleid sensibiliseren voor bepaalde problemen.

Slaapverwakkend

Gemiddeld komen de meeste studenten uit een *onbezorgd* milieu. Het overgrote deel komt uit 'modelgezinnen': ouders in leven, 3 kinderen, (zeer) begoede thuis. Niet minder dan 44 % van de vaders, behaalde immers een universitaire graad, 50 % van de kostwinnaars behoort tot de hoogste socio-ekonomische groep van de hogere akademische functies tot en met kleine ondernemers. Bovendien komt 90 % van de studenten uit de sterkste richtingen van de humaniora, en heeft 93 % nooit gedubbel. Duidelijk is alvast dat het milieu waaruit de KUL rekruteert, niet representatief is voor de Belgische bevolking. We hebben te maken met een vrij eliteaire populatie: een hecht gezin, financieel weinig problemen, degelijke onderwijsopleiding.

Deze studenten gedragen zich echter nogal verschillend. Neem bijvoorbeeld de *studie*. Gemiddeld wordt te Leuven 44 uur gestudeerd. De afwijkingen op dit gemiddelde gaan echter van het merendeel van de studenten vindt dat men 47 uur per week moet studeren. De student blokt dus minder dan hij in feite nodig acht. De aktieve vrije tijd bedraagt 32 uur gemiddeld. Hiermee neemt men echter geen genoegen: de Leuvense student wil opvallend meer tijd spenderen aan bezigheden die niets met studie te maken hebben. De gewenste ontspan-

ning bedraagt immers 42 uur per week.

Domme porren

Opvallende vaststellingen zijn er bij het onderzoek naar het slaapgedrag: in de week, op kot te Leuven, slaapt het overgrote deel (82 %) 7 tot 8 uren. In de weekends spendeert men opvallend meer tijd in bed: bijna 50 % blijft meer dan 9 uur onder de lakens, 19 % vindt zelfs 10 uur slapen niet ongewoon.

Tijdens de ekskens verandert de student zijn gedragspatroon echter ingrijpend. Er wordt plots gemiddeld 58 uren per week gestudeerd. Tien procent presteert het in juni meer dan 75 uren per week te kloppen. De aktieve vrije tijd tijdens de ekskens is - het kan moeilijk anders - drastisch ingekrompen. Een kwart van de studenten neemt *maximaal* 4 tot 5 uur ontspanning per week. Hoewel, ook hier kennen we alle vormen van uitersten. Zo slaagt, in volle eksamenperiode, 10 % van de studenten er nog steeds in meer dan 28 uren aan ontspanning te besteden.

Aangaande bovenvermelde onderwerpen zijn er geen merkbare verschillen tussen meisjes- en jongensstudenten. De opvatting dat meisjesstudenten goede resultaten behalen dankzij urenlang gewetensvol studeren werd door dit onderzoek alleszins niet bevestigd. Tussen haakjes: een ander recentelijk uitgevoerd onderzoek kwam dan weer tot de bevinding dat vrouwelijke eerstekenners wel degelijk meer studeren, en - merkwaardig genoeg - toch vaak minder slagen. Wat wil je, het zwakke geslacht.

Noest

Duidelijke afwijkingen bestaan er als we de fakulteiten onderling gaan vergelijken. Zo spenderen Rechten en Humane Wetenschappen het minst tijd aan studie, en vinden dat maar best zo, waar Toegepaste Wetenschappen en Geneeskunde opmerkelijk meer studeren, en dat allerminst als een last ervaren. Hetzelfde beeld bij de vrije tijd: Humane Wetenschappen en Rechten trekken er het grootste aantal uren voor uit, Toegepaste Wetenschappen houdt zich het meest in toom.

BIO-ETIEK - Prof. Paul Schotsmans zal donderdagavond als eerste van start gaan in de reeks *Universitaire Konferenties van dit akademiejaar*. Met zijn onderwerp zit hij volop in de actualiteit: over *bio-etiek, voortplanting, Aids, wetgeving, ...* Zie pagina zes.
 (Foto Hendrik Delagrangé)

Definitief Vliir-voorstel?

Naar een wijziging van de Akademische Graden

De aankondiging van een wetswijziging van de Wet op de Akademische Graden zorgt altijd voor een lichte paniek in universitaire middens, zowel bij akademische overheden als bij studenten. Toen minister Coens in februari 1987 een poging deed om, zonder de universiteiten op voorhand te raadplegen, de wet te wijzigen, maakte dat een storm van protest los. Coens' voorstel sneuvelde. De Vlaamse Interuniversitaire Raad (Vliir), de vergadering van Vlaamse rektoren, had echter zijn lesje geleerd en begon terstond aan een eigen voorstel te sleutelen. Het tweede ontwerp van de Vliir ligt nu ter tafel. Op 29 september bracht de Onderwijsraad van de KU Leuven een advies uit over het ontwerp. Vandaag neemt de Akademische Raad een definitief standpunt in. Er zit blijkbaar vaart achter.

De wet op de akademische graden regelt het universitaire onderwijs. Ze omschrijft de wettelijke graden, de organisatie van ekskens, de samenstelling van eksamencommissies, de toelatingseisen tot een eksamen, enzovoort. In het verleden zijn al verschillende aanzetten tot wijziging van de wet geweest. Het laatste voorstel kwam van de vorige minister van Onderwijs, Daniël Coens,

en dateert van februari 1987. Uit contacten met het Ministerie van Onderwijs blijkt dat er een definitieve regeling moet komen na de volledige kommunautariserende van het onderwijs. En de kommunautariserende gaat in vanaf volgende akademiejaar. De Vliir is duidelijk niet van plan te wachten tot er vanuit het ministerie een nieuw voorstel komt. De vergadering

van Vlaamse rektoren probeert zo snel mogelijk een consensus te bereiken tussen de verschillende Vlaamse universiteiten om dan met een eigen plan naar het parlement te trekken. Zo'n consensus zou de universiteiten uiteraard in een sterke positie plaatsen. Tot juni van dit jaar leek die consensus er niet dadelijk in te zitten, maar ondertussen is daar verandering in gekomen.

Eind 1987 kwam de Vliir een eerste keer met een voorstel op de proppen om een aantal revolutionaire hervormingen van het universitaire onderwijs door te voeren. Sleutel in dat voorstel is de invoering van een zogenaamd *studie- of kredietpuntenstelsel*. Een studiepuntenstelsel is een organisatievorm van het onderwijs waarbij programma's worden opgesplitst in meetbare onderdelen (studiepunten). In de optie van de Vliir is elke cursus opgedeeld in een aantal studiepunten. Een studiepunt komt overeen met een bepaalde studiebelasting. Je

Drinken en slikken

vervolg van p. 1

Zeer relevant is een vergelijking van de geleverde studie met de studievoortgang. *Normaalvoerende* studenten studeren gemiddeld 46 uren per week en vinden dat twee te weinig. *Zittenblijvers* studeren 41 uren en vinden dat 6 te weinig. *Achterblijvers* (meer dan één jaar) studeren gemiddeld 38 uren en vinden dat 5 te weinig. Wat betreft de reële ontspanning nemen de normaalvoerende 31 uur per week, de achterblijvers 34 uren en de zittenblijvers 38 uur.

Samenvattend kan gerust gesteld worden dat de huidige student allesbehalve een 'bon-vivant' is. Hij werkt hard (tussen de 40 en 50 uren per week) en hij wenst eigenlijk nog meer te presteren. Wel is er een sterke relatie tussen het aantal uren studie tijdens het academiejaar en de studievoortgang. Normaalvoerende studenten werken meer dan zij die één jaar overdeden en diegenen die meer dan een jaar verloren, studeren het minst. Tijdens de examens doen deze verschillen zich echter niet voor en studeren de verschillende groepen ongeveer even hard. Hetgeen een bewijs is dat goede uitslagen vooral tijdens het jaar behaald worden, en dat overmatige inspanningen in eksamentijd daar vrij weinig aan veranderen.

In dit opzicht is er een duidelijke taak voor de zorgverstrekkers weggelegd. Een aanzienlijke groep zegt van zichzelf dat ze stukken te weinig tijd aan studie besteedt: 10% vindt dat ze 14 uur of meer te weinig studeren, maar komen er nooit toe de kloof tussen droom en daad te overbruggen. Aan de andere kant bestaan er ook niet te veronachtzamen groepen studenten die objectief gezien veel te veel blokken: 10% studeert meer dan 60 uren per week tijdens het jaar en meer dan 75 uren in de eksamenperiode. Tijdens een langere tijdsperiode leidt dergelijke inspanningen ongetwijfeld tot lichamelijke en psychische ellende. Studenten blijken geen echte hedonisten te zijn. Zo roken ze gemiddeld 1,5 sigaret per dag (80% rookt helemaal niet). Mannen en vrouwen roken evenveel. Mannen en Rechten en Humane Wetenschappen dampen meer dan Geneeskunde, die op hun beurt een hogere nikotine-inname kennen dan Toegepaste Weten-

schappen. Er zijn wel indicaties dat het rookgedrag stijgt.

Wat alcoholverbruik betreft, bestaan er echt grote verschillen tussen academiejaar en eksamenperiode: 61% drinkt gemiddeld één glas per dag tijdens het jaar (2% lust dagelijks meer dan vijf pinte), terwijl in juni 66% van de studenten geen glas meer aanraakt. Het is wel opvallend dat de mannelijke studenten echt liters meer drinken dan hun vrouwelijke collega's. Eenzelfde verschil in consumptie van alcohol treffen we aan tussen de studierichtingen: in Humane Wetenschappen lopen gemiddeld de grootste zuipschuiten rond, de Ingenieurs hebben het meest beheerst drankgebruik. 3% van de studenten overtreft tijdens het jaar de schadegrens van acht glazen cola of koppen koffie per dag, tijdens de examens stijgt dit tot 8%.

Naast de bovenvermelde objectief meetbare realia is het vanzelfsprekend van belang na te gaan hoe de student dit alles ervaart. Algemeen kan gesteld worden dat "de hedendaagse student zich min of meer als het centrum van zijn beleevingswereld ervaart." Hetgeen hem het meest interesseert is zijn eigen plaats in de omgang met ouders, gezin, vrienden en het niet te onderschatten lief. Als hobby's komen vooral kunst en sport voor, terwijl sociale en religieuze bewegingen nog slechts een minderheid aansprekt. In dit rapport wordt een overschot van gelijk gegeven aan de tese dat we met een *pragmatische generatie* te doen hebben. De meeste studenten hebben een nogal zakelijke kijk op de wereld, zonder al te veel illusies of dromen.

Ook bij problemen waar studenten zich zorgen over maken, treedt alles wat maar enigszins in de 'relationele sfeer' ligt op de voorgrond. De relatie met de ouders - en vooral de vader - is voor bijna 10% een permanente zorg. Ouders misbruiken in zo'n konflikten gelukkig haast nooit de financiële afhankelijkheid van hun kroost: dit gebeurt slechts bij 4% af en toe, bij 2% vrij vaak.

Wat gezondheid betreft, vindt niet minder dan 27% dat hun gezondheid ernstig achteruitgaat tijdens de studies. Eén op tien studenten voelt zich tijdens het jaar trouwens ongezond, een aantal

Een bedenkelijke situatie bestaat overigens bij de motivatie van de studenten voor hun studie. Een groot deel interesseert de aangevatte studie niet meer, maar boert toch door. Het diploma, weet u wel. Hiermee hangt vanzelfsprekend het geloof in een toekomstige carrière samen. Het beeld dat we hier krijgen spreekt boekdelen: De Toegepaste Wetenschappers kijken met gepaste trots de toekomst tegemoet (96% is uiterst zelfverzekerd), terwijl dit zelfbewustzijn slechts bij 37% van de L&W-studenten voorkomt. 42% van de bewoners van het Erasmushuis ziet dan weer ernstige hindernissen.

Als studenten naar oplossingen voor hun problemen zoeken, zal hierbij het schrikwekkend hoge *medikatiegebruik* op. Vooral tijdens de examens zijn de gegevens alarmerend. Wat des te verontwaardigend klinkt: vooral de groep van de achterblijvers slikt het meest pijnstillers, slaapmedikatie en stimulantia. Je kan je afvragen of hier de term 'risikogroep' niet op z'n plaats is. Dit kwam de onderzoekers zo frappant over, dat ze niet anders konden dan zich "afvragen in welke mate bepaalde aspecten van de onderwijsorganisatie daarin een rol spelen." Misschien een tip: de kringrapport-brochure rond studiedruk lezen en dan de programma's vergelijken. Eén en ander zou waarschijnlijk iets duidelijker worden. Denken we.

Walter Pauli

AANSCHUIVEN - Ook u kunt in Acco wel eens een keertje in de rij gaan staan. Voor weinig geld krijgt u dan stapels gedrukte ellende toegestopt. (Foto Hendrik Delagrangé)

Akademische Graden

vervolg van p. 1

behaalt een graad wanneer je een aantal studiepunten verworven hebt. De cursus wordt met andere woorden de basiseenheid van de onderwijsorganisatie. Dat betekent meteen een fundamentele reuk met het huidige organisatiestelsel waar het curriculum van een academiejaar de basis van het onderwijs vormt.

De mogelijkheden die een studiepuntenstelsel biedt, zijn veelzijdig. Zo kan door overdracht van studiepunten van het ene jaar naar het andere het vrijstellingsstelsel versoepeld worden. Combinatie van studiepunten uit verschillende richtingen biedt de student meer keuze in de opbouw van zijn studieprogramma. De studievoortgang kan meer geïndividualiseerd worden doordat de verwerving van studiepunten voor een studiejaar over verschillende jaren gespreid kan worden. Overstapmogelijkheden tussen universiteiten onderling of tussen universiteiten en hogescholen kunnen vermakkelijkt worden. Een laatste mogelijkheid is de beheersing van de studiedruk.

Alles op voorwaarde echter dat de verschillende opties aan duidelijke en strenge reglementeringen of randvoorwaarden onderworpen zijn. Te uitgebreide keuzemogelijkheden leiden immers al snel tot diploma's die onduidelijk, heterogene ladingen dekken. Te veel individueel beslissingsrecht bij bepaling van de studievoortgang houdt het risico van studieduurverlenging in. Slechte regels voor studiedrukmeting maken studiedrukbeheersing onmogelijk.

Afhankelijk van de randvoorwaarden, de beperkingen die je oplegt, kan een verregaand of een beperkt studiepuntenstelsel creëren. Het eerste voorstel van de Vliir grijp ver in de vrijheid die het de individuele student bood om zijn studiepakket samen te stellen, om zijn studievoortgang te bepalen enzovoort. Het heeft het dan ook niet gehaald. De verschillende universitaire instellingen opeerden voor een beperktere hervorming van het universitaire onderwijs. Ook aan de KU Leuven kwam men 't die konklusie. De Onderwijsraad van de KU Leuven zelf nog verder. Volgens de Onderwijsraad is de noodzaak voor de invoering van een studiepuntenstelsel niet aangetoond en kunnen een aantal noodzakelijke vernieuwingen (zoals versoepeling van het vrijstellingsstelsel) opgevangen worden binnen de huidige organisatie van het hoger onderwijs.

Na die afwijzing is de Vliir dadelijk begonnen aan een herwerking van zijn voorstel. Een nieuw ontwerp voor een

studiepuntenstelsel, dat veel minder ver gaat dan het eerste, ligt nu ter tafel. Het is gebaseerd op de huidige regeling van exameninstellingen, maar brengt op een aantal punten veranderingen aan die het systeem iets versoepelen.

Globaal genomen wordt het jaaronderwijs niet echt doorbroken. Wel wordt het mogelijk voor een student die niet slaagt om tijdens zijn studiejaar al vakken op te nemen van het volgende studiejaar, tenminste wanneer hij 2/3 van het aantal studiepunten van zijn eigen studiejaar verworven heeft. Een studiepunt (een vrijstelling eigenlijk) verwerf je wanneer je op je jaarproef 50% haalt en op het betreffende vak 14 (aan andere instellingen dan de KUL ligt dat op 12), volledig analoog aan het huidige vrijstellingsstelsel dus. Een studiepunt dat eens verworven is, blijft wel geldig. In het huidige systeem kan een vrijstelling enkel verleend worden voor één volgend academiejaar.

Een tweede belangrijk verschil met de huidige onderwijsstructuur is de invoering van het meten van de studiebelasting. Voortaan wordt elke cursus uitgedrukt in een aantal studiepunten en daarbij is het studiepunt een maat voor de studiebelasting. Studielast wordt gedefinieerd als het aantal uren kontaktoverwijs plus de individuele verwerkingstijd nodig voor het beheersen van een cursus. Verder gaat het ontwerp echter niet. Nochtans zijn er aanvullingen noodzakelijk om een serieuze beheersing van de studiedruk mogelijk te maken. Zo moet er bepaald worden hoe hoog de als normaal gedachte studielast ligt en hoe hoog de maximaal aanvaardbare studielast is, er moet een normstudeer gedefinieerd worden, enzovoort. Van dat alles vind je echter niets in het Vliir-ontwerp.

Grap

Zoals al gezegd kan een studiepuntenstelsel de overstapmodaliteiten tussen universiteiten onderling en tussen universiteiten en hogescholen versoepelen. Studiepunten die in de ene instelling verworven zijn, worden dan erkend aan een andere instelling. Dat veronderstelt veel ongeveer evenwaardige programma's en uiteraard ook bekendheid met elkaars programma's.

In de plaats van een mogelijkheid te creëren om tot een gezamenlijk evaluatiesysteem van programma's te komen, legt de Vliir echter de nadruk op het appreciatiericht van de instellingen. De huidige toestand waarbij erkenning van getuifschriften van andere instellingen erg moeilijk verloopt omdat men de pro-

gramma's van de eigen instelling kwalitatief zoveel hoger inschat dan die van andere, blijft daarmee grotendeels behouden. Grappig dat de Vliir in de toelichting bij het voorstel er dan weer wel op drukt dat "misvattingen inzake de 'zogenoemde moeilijkheidsgraad' van instellingen" vermeden zouden moeten worden.

Laatste belangrijke wijziging van het huidige onderwijsstelsel: de mogelijkheid van het halfjadsstuderen. In de toekomst zou het mogelijk worden dat het curriculum van één studiejaar gespreid wordt over twee academiejaren. Verder dan dat komt het Vliir-voorstel echter niet. Welke studenten hiervan gebruik kunnen maken, op welke manier vrijstellingen verworven kunnen worden, hoe de studievoortgang bewaakt moet worden... dat alles moet nog uitgewerkt.

Typisch

Op 29 september formuleerde de Onderwijsraad van de KU Leuven een positief advies over het ontwerp. Hier en daar werden wijzigingen aangebracht waarbij vooral het appreciatiericht van de instelling en de onafhankelijke positie van de examencommissies nog eens dik in de verf werd gezet, een typische KUL-politiek.

Vandaag komt het advies van de Onderwijsraad op de Akademische Raad waar het officiële KUL-standpunt bepaald zal worden. Van studentenziekte daarbij aangedrongen worden op een degelijke definitie van studiedruk. Rector Dillemans krijgt zo de kans om ook in de praktijk te brengen wat hij al lang als mogelijke media heeft verkondigd: aan de KUL wordt aan echte studiedrukbeheersing gedaan.

Daarnaast zal erop gewezen worden dat een zekere autonomie van de examencommissies nodig is, maar dat die binnen de instelling toch aan beperkingen onderworpen moet zijn. Het kan bijvoorbeeld niet zijn dat een cursus filosofie van bijvoorbeeld de faculteit psychologie niet erkend wordt aan de rechtsfaculteit zogoegd omdat daar 'andere' filosofie gedooerd wordt. Wat de uitslag van de discussies wordt, kan u volgende week in Veto lezen.

Die wijzigingen in het onderwijsstelsel die de Vliir voorstelt, zijn slechts het topje van de academische gradenijberg. Andere problematieken zoals de bevoegdheid om programma's samen te stellen, de toegang tot het hoger onderwijs, het derde cyclus onderwijs, enzovoort moeten in een wetswijziging worden vastgelegd. En een voorontwerp van wetswijziging zal wel spoedig uit de lades van het ministerie opduiken. Het worden weer spannende tijden.

Erik Paredis

Mecenas en MHK gefusioneerd

Eén plus één is één

Ooit, een kleine tien jaar geleden, waren de kunstwetenschappers, de musikologen en de archeologen in één kring verenigd: de KWAM of KunstWetenschappelijke, Archeologische en Muziekwetenschappelijke kring. Maar omdat hun interesses nogal uiteen liepen, kwam het tot een splitsing. De drie afdelingen van hetzelfde departement kregen elk een afzonderlijke kring, met een eigen gezicht. Maar de laatste jaren kwamen de presidia een beetje in ademnood. De studentenaantallen in de verschillende afdelingen waren nogal drastisch teruggelopen en het entoesiasme was flink gekoeld. Begin dit jaar dreigde de MuziekHistorische Kring (MHK) zelfs opgedoekt te worden.

Binnen de faculteit L&W studeren nog een veertigtal mensen muziekwetenschappen. Als je in zo'n kleine groep het voor kringen traditionele gamma activiteiten wil uitbouwen, komt het werk op de schouders van een handjevol mensen terecht. Voor pres Kristof Liebrecht en zijn medewerkers werd het dit jaar ook ook te veel en MHK hield op te bestaan.

Barrières

Vorig jaar was er nochtans veel gepraat over het voortbestaan van de kring. Op informele contactvergaderingen werd de mogelijkheid onderzocht van een samengaan van de kring met Mecenas, de kring van de kunstwetenschappers. Toen stonden nog teveel barrières de fusie in de weg. De problemen waren vooral van financiële aard. Moesten de verschillende rekeningen apart worden gehouden of zou men met een gemeenschappelijke rekening werken? Ook praktisch was zo'n fusie moeilijk te verwezenlijken. De kringen hadden een tamelijk vast programma opgesteld en dat kon niet onmiddellijk omgegooid worden.

Dit jaar kwam het er dan toch van. Op 4 oktober was het officieel: MHK

houdt op te bestaan. Mecenas verenigt de twee afdelingen en wordt de "vernieuwde kunst- en muziekwetenschappelijke kring". Maar de twee kringen willen toch een eigen gezicht houden. Niet alle activiteiten zullen gemeenschappelijk zijn. Bepaalde culturele uitstapen blijven specifiek op één groep gericht. Sport en ontspanning zullen wel voor de grote groep worden georganiseerd.

De nieuwe kring krijgt ook een kringblad. Het gaat de 'Gazette des Beaux Arts' heten en zowel Mecenas als MHK zullen bijdragen schrijven. Het eerste nummer kan je nog deze maand verwachten. Binnen de studentenkring zal Mecenas meer meewerken dan vroeger het geval was. Zo werden er mensen gevonden voor de vergaderingen van Kringraad, Cultuurraad en Sportraad. Goed nieuws dus.

Verder wordt er ook nu al gesproken over een fusie met die derde kring, Alfa van de archeologie. Die zou in oktober volgend jaar plaatsvinden, maar wordt dit jaar al voorbereid. Elke maand zal er een gemeenschappelijke vergadering zijn. Een reünie van de drie groepen ligt dus in het verschieft.

Jan Van der Linden

Studentenprotest in de jaren '60

Waarom essay en kroniek scheiden?

Het gerucht doet hardnekkig de ronde dat voor de vergadering van de Raad van Beheer van de KUL van 31 mei jongstleden de ordestrijdcrachten waren komen opdagen. Op de agenda stond namelijk de indexering van de inschrijvingsgelden en bijgevolg verwachte men studentenakties. Was trouwens de universiteitsbibliotheek al niet bezet? Er hingen toch vlaggen en spandoeken aan de gevel op het Ladeuzeplein.

Loos alarm. In de glazen hal van de universiteitsbibliotheek was op het eind van vorig academiejaar en tijdens de vakantie gewoon een tentoonstelling opgezet. De *Stoute jaren*: een kollektie jaren zestig-nostalgie, best interessant gemaakt door het permanente vertonen van een paar video-dokumentairen. Vandaar de vlaggen en het spandoek aan de buitengevel en de bijhorende paranoia reaktie van de rijkswacht bij het bijeenroepen van de Raad van Beheer.

Een slechter moment voor het opzetten van zo'n tentoonstelling kan men zich moeilijk indenken. Eind mei heeft niet elke geïnteresseerde student nog veel tijd en het betrekkelijk grote sukses van de manifestatie geeft wellicht een indicatie over het aantal mensen die de tentoonstelling uiteindelijk niet gezien hebben, de verwoede pogingen om ze tot oktober te verlengen ten spijt.

Kroniek

Van het hele opzet blijft alvast een publicatie over. Het knusse boekje *Studentenprotest in de jaren zestig. De Stoute Jaren* was niet echt een catalogus, en kan dus ook los van de tentoonstelling beschouwd worden. Het boekje valt uiteen in twee afzonderlijke delen. Het grootste, tweede deel is een kroniek van de jaren 1958-75, samengesteld door Mark Derez (van het Archief en Museum van het Vlaams Studentenleven), Ingrid Depraetere en Wivina Van der Steen.

Ongetwijfeld is deze kroniek vrij goed opgesteld. Ze overstijgt alvast ruimschoots de strikt Leuvense of Vlaamse context: ook de gebeurtenissen aan Waalse universiteiten, in Frankrijk, Nederland, de Verenigde Staten, Polen, China of Japan worden gerapporteerd. Bovendien is er plaats gemaakt voor enkele algemenere feiten: de onafhankelijkheidsstrijd in Congo, de Cubaanse rakettenkrisis, de moord op Martin Luther King, het aftreden van president Nixon, noem maar op.

Onleesbaar

En toch draagt de kroniek de zwakheid in zich die elke gelijkaardige kroniek eigen is. Zo'n ding lees je namelijk niet. Een kronologische opsomming van alerhande gebeurtenissen is wel eens leuk om te doorbladeren, maar is dat niet een wat mager resultaat voor zowat honderdvijftig bladzijden arbeidsintensief

opzoekingswerk?

Dat een aantal fenomenen die niet in een dag-aan-dag-benadering zijn te vatten afzonderlijk worden behandeld, verandert weinig aan de twijfelachtige leesbaarheid van het boekje. De stukjes over de Vereniging der Vlaamse Studenten, de Provo's, de Kritische Universiteit of Daniël Cohn-Bendit vallen in de wat gedrongen lay-out van de kroniek allerminst op en om zo'n stukjes op te zoeken moet je bladeren, want aan inhoudstafel of index is blijkbaar niet gedacht.

De kronologisch benadering van historische fenomenen is in. Maar pas in *kijkboeken* kan ze echt tot haar recht komen. Deze kroniek van het studentenprotest uit de zestiger jaren is evenwel in een pocketformaat bijgepakt. De vrij talrijke zwartwit-foto's kunnen er weinig aan verhelpen: wellicht zijn de lezers die aan die honderdvijftig bladzijden kroniek het plezier beleven dat het waard is, op een paar handen te tellen.

Vos

"Om doorheen de bomen van de strakke chronologie toch nog het bos te zien, wordt de eigenlijke kroniek voorafgegaan door een comparatief historisch

overzicht", aldus de inleiding. Voor dat inleidende essay tekent professor Louis Vos, aan de KUL het boegbeeld van het historisch onderzoek van jeugd- en studentenbewegingen.

In een eerste hoofdstuk van het essay worden die maatschappelijke wendingen uit de vroege jaren zestig geanalyseerd. Er waren de wijzigingen op het internationale forum: de ontspanning in de oost-west-Verhoudingen en het ontluikend 'Amerikaans imperialisme' in Vietnam. Er was de economische hoogconjunctuur, en de daaruitvolgende expansie van het hoger onderwijs. Er was de groei van de massakommunikatie. Allemaal elementen die bovendien de politieke waardenschaal van de jongere generaties overheer haalde. Topics als participatie en emancipatie verdrongen de vroegere vaderlandsliefde of sociaal-economische eisen.

Vos onderscheidt twee types studentenbeweging. De eerste zijn in de zestiger jaren, onder invloed van de naoorlogse verschuivingen, vrij plots uit de grond geschoten. De Duitse en Leuvense studentenbewegingen evenwel kunnen als erfenamen van oudere tradities beschouwd worden, tradities die zich van

een jarenlange aansluiting bij brede politieke stromingen loshaakten en nieuwe thema's naar voor brachten.

Leuven Vlaams

De agitatie in Leuven bijvoorbeeld, leunde aanvankelijk sterk aan bij de Vlaamse Beweging. Het was de eis voor de 'overheveling' van de Franstalige helft van de universiteit, die het vuur aan de lont stak. Maar terwijl de buitenwereld de betogende Leuvense studenten als de nieuwe Vlaamse generatie bleef beschouwen, evolueerde de strijd voor de studenten zelf steeds meer naar een strijd voor antiklerikale en antikapitalistische structuurveranderingen.

Als het magische jaar 1968 ergens door gekenmerkt wordt, dan is het door een radicalisering van de brede lagen van de studentenpopulatie. De actie was steeds minder tegen 'de Walen' gericht, maar tegen 'de boerzwa's'. Zo'n breed-spartanistisch en op utopische oplossingen gericht studentenprotest was echter geen lang leven beschoren.

De beweging door de utopie van een nieuwe samenleving kon dan wel een brede aanhang mobiliseren, die aanhang begon af te brokkelen zo gauw kleinere kernen de utopie door afgezonderde ideologische blauwdrukken probeerden te vervangen. Vanaf de zomer 1968 radicaliseerden de bewegingen in de verschillende universiteitssteden in die mate, dat zij in allerhande splintergroepen uiteen vielen. In Leuven bijvoorbeeld vormde de Studentenvakbeweging (SVB) zich in januari 1970 om tot de Marxistisch Leninistische Bond (MLB) en verloor ze zo de voeling met

de niet-partijgebonden linkse stroming binnen de faculteitskringen.

Overgestructureerd

Vos besluit zijn essay met een poging tot typering van de studentenrevolte. Hij komt samen met de sociologen Allerbeck en Rosemayr tot de conclusie dat het om een generatieverschijnsel ging. Een fenomeen dat inherent verbonden is aan de mentaliteit van de eerste generatie studenten die de welvaartsmaatschappij als een gegevenheid konden beschouwen en zich bijgevolg de luxe konden permitteren de lege consumptiemaatschappij aan te klagen.

Een conclusie die niemand zal verbazen, natuurlijk. En toch blijft Vos' essay best interessant. Hij brengt een diepgaande analyse van de studentenrevoltes, waarbij de eigen Leuvense gebeurtenissen tegen de achtergrond van de internationale studentenbeweging worden gesitueerd. Het is alleen jammer dat Vos zo strikt binnen het bestek van een bondig essay wordt gehouden. Zijn tekst is daardoor overgestructureerd geworden, en doet bijwijlen denken aan de stijl van een goede syllabus. Hadden een paar van de anekdotes uit de kroniek het essay niet wat op kunnen frissen? Of misschien was met één homogene en kollektieve tekst het gedane werk pas echt tot zijn recht gekomen.

Benoit Lannoo

Louis Vos, Mark Derez, Ingrid Depraetere en Wivina Van Der Steen, *Studentenprotest in de jaren zestig. De Stoute Jaren*, Tiel, Lannoo, 1988, 228 blz., 495 fr.

Stuc brengt Marguerite Duras

De aanklacht van de marginale film

Het belang van de Franse schrijfster en cineaste Marguerite Duras is omgekeerd evenredig aan de roem die het grote publiek haar toekent. Hoewel zij, na een moeizaam debuut in de literatuur, wereldberoemd werd met het filmscenario van Alain Resnais' *Hiroshima mon amour*, heeft haar oeuvre bij het publiek nooit de grote weerklink gehad die het in literaire kringen toebedeeld kreeg. Duras is dan ook de auteur van erg doordacht werk. Het niet-konventionele karakter en de hoge graad van abstractie maken echter dat de modale lezer en filmkijker al te vlug terugschrikt of afwijzend reageert. Het Stuc, dat deze en volgende week met een grootse retrospectieve van Duras' films uitpakt, wil daar ongetwijfeld wat aan doen.

Wie naar Duras trekt met het idee een leuk en ontspannend avondje te beleven, slaat de bal lelijk mis. Vanuit commercieel oogpunt zijn haar films dan ook waardeeloos. Beschrijvingen en intriges zijn vaak ver te zoeken, het experimentele karakter schuift allerlei technieken op de voorgrond die de kijker in verwarring brengen en hem dwingen tot het aan elkaar puzzelen van ogenschijnlijk incoherente beelden.

Bij het maken van een film neemt Duras vaak een eerder gepubliceerde tekst als uitgangspunt (*Le Vice-consul* wordt bijvoorbeeld *India Song*). De daaruit ontstane film is dan soms weer de basis voor een verdere bewerking. Wat Duras maakt is nooit definitief, het blijft open en onafgewerkt. Daarbij houdt een nieuw werk telkens een verschuiving ten opzichte van een vorig in. De karakters worden vaak gereduceerd, de abstrahering neemt toe. Duras gaat voortdurend verder in haar zoektocht naar het absolute en ontdekt zich daardoor van alle overbodige materiaal, tot enkel nog het essentiële, het niet-reduceerbare overblijft.

Zo worden de personen in het brandpunt geplaatst. Door een neutraal decor te kiezen licht zij de personages uit hun sociale omgeving en tracht zij hun identiteit te ontrafelen door zich te concentreren op de gebaren die zij maken, op de stiltes tussen de (vaak schaarse) woorden die gesproken worden. De intrige blijft achterwege, de aandacht komt op het woord te liggen. Bersani omschrijft dit als volgt: "Des silences, des mots, et soudain le bref éclair d'un geste ou d'un cri: deux êtres vont l'un vers l'autre ou s'éloignent l'un de l'autre."

Die toenadering en de verwijdering zijn

centrale begrippen in het werk van Duras. Het staat helemaal in het teken van liefde en dood, van bezitten en verliezen. De passie is daarbij een middel dat de mens toestaat, zichzelf te ontdekken, dat hem tot een begrip van zijn eigen innerlijk kan brengen.

Onverbrekelijk daarmee verbonden is de dood. Deze is de enige mogelijke oplossing voor de absolute passie. Bij Duras is de hartstocht zo fel, dat mensen die van mekaar houden, er letterlijk door verteerd worden. Dit bracht vele kritici ertoe, haar schrijfsels als verrederde kastrelomans te bestempen: een vrouw wauwt smachtend op de grote liefde. De wereld van Duras is er een, waarin de liefde tot mislukking gedoemd schijnt te zijn: "Hoe moet men de tijd noemen die zich voor haar ontluikt? Die trefzekerheid van de hoop? Die vernieuwing van de ingedemde lucht? Die gloed, die explosie van een liefde die eindelijk zonder object is?" Het menselijke geluk is altijd betrekkelijk en broos, liefde is middelmatig, op het absolute wordt gejaagd maar men bereikt het niet. In de eerste toenadering is vaak al het verlies geïmpliceerd.

In een essay over de films van Duras behandelt Stefan Hertmans de vraag, waarom "de films van Duras zo'n grote emotionele en intellectuele impact hebben op de toeschouwer." Een van de verklaringen is gelegen in de bruuske manier waarop Duras de kijker compromissloos met tekst en beeld konfronteert. De kijker wordt gedwongen mee op te zoek te gaan naar het antwoord op de opgeroepen, onbeantwoorbare vragen, en gaat zich een medeplichtige voelen aan de onmacht, belaaft zichzelf met schuld.

De technische procédés die door Duras

worden aangewend, zijn aan deze uitwerking op de kijker niet vreemd. Haar werk moet worden opgevat als een continuüm waarin beeld en tekst voortdurend op elkaar inspelen en elkaar ook ondergraven. Opvallend daarbij is één eigenschap van de films, die de teksten niet hebben: de totale discrepantie tussen beeld en tekst. De beelden vormen geen illustratie bij wat je hoort, hun werking faalt dus en het gevoel daarvan is een gevoel van benauwen en ingehouden emotie. De beelden zijn plaatjes uit een album die de kijker helpen, de openingen in de tekst te ontdekken. De aandacht richt zich op die manier niet op het concrete (want daar kan je niets mee aanvangen) maar op de verborgen emotionelliteit achter de tekst die tegen de niet-illustratieve beelden wordt uitgespeeld.

De functie van de beelden is te suggereren. Interieurs zijn kaal of paradoxaal en ontwrichten de ruimtelijke voorstellingen. Duras weigert voorgerekte ruimtes te brengen, de kijker zijn eigen illusies te tonen: wie zich een subtropische tuin wil voorstellen omdat er opmerkingen worden gemaakt over tropische nachten in Calcutta, moet dat

zelf maar doen. Duras daarentegen brengt op zo'n moment beelden van een vervallen kasteel in Frankrijk.

Al even merkwaardig is het gebruik van stemmen. Deze geven ten volle het gereduceerde van de personages, die nog slechts modellen zijn, weer. Er zijn jonge, vrouwelijke stemmen, er zijn warme stemmen, er zijn er mannelijke. Vaak weet men niet wie deze stemmen zijn of voorstellen. Zij zijn louter stem-zonder-voorpers, terwijl de lichamen op de doek, de personages, voorwerp-zonder-stem zijn geworden. Soms leest Duras zelf de tekst voor.

Duras' visie op film heeft ook een sociaal-maatschappelijke dimensie. Het kapitalisme heeft de film als kunstvorm dermate uitgebuit dat wij ons voor een 'Himalaya van beelden' bevinden, volgens Duras "ongetwijfeld de grootste verzameling onzinigheden van de moderne geschiedenis." Bij het maken van een film nu wil Duras uit die rol van de consument van de kapitalistische cinema kruipen. "Door dat te doen," schrijft zij, "klaag je aan. Je kunt zeggen dat de hele marginale film een aanklacht is."

Johan Reynders

B.C. 'T BEGIJNTJE

♥ ♠ organiseert ♦ ♣

BRIDGECURSUS

voor beginners

Elke donderdag om 20 u
10 weken
vanaf 13 oktober
CAMPUS IRENA

Inlichtingen: (016) 23.46.77
Inschrijvingen: 750 fr/pp

Chinese uitvindingen tentoongesteld

De China-golf tussen hemel en aarde

Driehonderd jaar geleden verloor te Beijing de Vlaamse zeeluit en KUL-alumnus Ferdinand Verbiest. Verbiest was in China om zeltjes te winnen. Hij bracht het tot hofastronoom, bouwde wetenschappelijke instrumenten en zelfs kanonnen. De Chinezen waren zeer onder de indruk en leergierig, maar slechts weinigen bekeerden zich ("Toch raar dat zo'n knappe koppen zo'n irrationele godsdienst belijden"). Verbiest liet een massa geschriften na in het Mantsjo, het Chinees en het Latijn. In dit Verbiestjaar was er al een tentoonstelling van Verbiestiana en werd er al een internationale conferentie door het China-Europa-instituut (CEI) van de KUL georganiseerd. Kroon op het jaar is de tentoonstelling "China, hemel en aarde", nog tot 16 januari te bezichtigen in het Jubelpark.

De media hebben rond de tentoonstelling een zeldzaam hoera-sfeertje geschapen. Geestdriftig verspreiden zij de boodschap: de Chinezen hebben gewoon alles uitgevonden! Soms ben je wel geneigd het te geloven. Een *zhimanche* bijvoorbeeld, is een wagen met een wijzende houten figuur erop. Niet veel aan te zien, tot je begrijpt dat het wellicht het oudste cybernetische (normhand-havende) apparaat is: de "zuidwaarts wijzende wagen". Hoe de wagen ook rijdt en draait, er blijft altijd naar het zuiden wijzen. Als de stuurboom naar links of rechts uitwijkt, brengt hij via een katrol een tandwiel in positie, zodat het beeld evenredig meedraait.

Uitvindingsruimte

Men is niet altijd zeker van het mechanisme, want alle uitvindingen zijn slechts bekend uit oude beschrijvingen, onduidelijk of onvolledig. De seismograaf was bijvoorbeeld een metaal vat dat het optreden en de richting van een aardbeving aangeeft door uit één van zijn als draakop getogen openingen een balletje te spuwen. Maar hoe dat draakje aan dat balletje geraakte, is niet precies geweten. De werking van het ding wordt dan ook niet gedemonstreerd.

De demonstraties, onder meer van papier- en zijdefabrikage, zijn natuurlijk het leukst. Op dit punt had méér alleen maar beter kunnen zijn: de werking van de paraplu, de lucifer, het buskruit, dat zouden we moeten kunnen zien. De gidsen weten het anders ook wel aanschouwelijk voor te stellen. Ze zijn te vinden bij het CEI. En er valt wat voor te zeggen geen buitenstaander als gids te nemen: zo hoorden we er één vertellen dat de Shang-bronzen (zo'n 1300 voor Christus) gebruikt werden voor de boeddhistische eredijs - zeven eeuwen vóór Boedha. Er is ook een catalogus, heel fraai en compleet. Al zijn er een paar *schonheidsfoutjes* in verwerkt: er staat bijvoorbeeld een Chinese tekst op zijn kop.

Er ontbreken ook dingen op deze tentoonstelling. Velen verwonderen zich erover dat de Chinese geneeskunde niet aan bod komt. Misschien omdat die meer toekomst dan verleden heeft? Ook de wiskunde blijkt niet tentoonstellbaar (zie kader om het goed te maken). Nochtans kende vooral de Song-periode (10de-13de eeuw) een geweldige ontwikkeling op dat vlak. De humane wetenschappen komen er evenmin aan te pas, ondanks een duizendjarige traditie van toenemend kritische filologie en geschiedkundig onderzoek.

Dat is niet echt een kritiek, alleen een teraainbakening. "China, hemel en aarde" gaat over uitvindingen en ontdekkingen en over de verspreiding ervan (Zijedew, Marco Polo), maar niet over het achterliggende paradigma of over zuivere of papieren wetenschap.

Als je al dat vernuft bijen ziet, vraag je af waarom de moderne wetenschap niet in China ontstaan is. En je bent daarmee de eerste niet. Men heeft alle redenen genoemd dat de Chinezen niet genoeg fantasie hebben om te theoretiseren. Klinkklare onzin, want ook in China bestond er theoretische wetenschap, wiskunde, "philosophia naturalis", naast de praktische technologie. Het verschil is, dat in onze Renaissance Theorie en praktijk elkaar gevonden hebben.

Een andere verklaring zou de Chinese taal zijn, met haar "onhandige" idee-

grammen. Je kan echter net zo goed stellen dat het karakterschrift juist *heel modern* is: zowel op verkeersborden als in de natuurwetenschappen gebruikt men ideogrammen.

Vele Westerse denkers vermoeden dat het joods-kristelijke wereldbeeld het verschil gemaakt heeft. Daarin is God een autonome buitenstaander, en de gedeskraliseerde wereld een geschikt object voor ontleding. Anderzijds beschouwen kristelijke denkers de wereld als het "Liber Mundi", een Godsopenbaring gelijkwaardig met de Schrift. Daarom waren de grondleggers van de moderne wetenschap geen skeptici maar godzoekers. Voor Kepler en Newton ging het erom de volmaaktheid van Gods schepping aan te tonen. Maar als het specifieke van een religie de beslissende factor zou zijn, dan lijkt het boeddhisme veel geschikter om de wetenschap voort te brengen, dan het kristendom. Het is heel nuchter, leert causaliteit en meesterschap over het lot (de oorzaken van het lijden is het verlangen, bijgevolg...). Het vereist geen "geloof" maar een praktijk, en is dus niet in konflikt met de proefondervindelijke wetenschap. Kortom, voorzover de religie de wetenschap op gang geholpen heeft, ligt dat niet aan een typisch joods-kristelijke elementen, maar aan universele waarden, zoals waarheidsliefde, het postulaat dat er in wezen geen orde heerst in het universum, en dergelijke.

In een artikel in de catalogus stellen Joseph Needham (de nu 89-jarige pionier van de Chinese wetenschapsgeschiedenis) en Colin Ronan een sociologische verklaring voor. Zij wijzen erop dat China eigenlijk al heel dicht bij de moderne wetenschap stond, met een sterke vooruitgangsidee en een vertrouwen in observatie en experiment. Het zat erin, maar het is er niet uitgekomen, omdat alle bollebozen opgesloopt werden door de bureaucratie. Iedereen mocht zijn kans wagen voor een loopbaan in de ambtenarij, maar men moest slagen in de eksamens over de klassieke boeken van het konfucianisme. Zo werd encyclopedische kennis aangemoedigd ten nadele van het wetenschappelijk onderzoek. Echter, als de Chinezen nu eens natuurkennis en wiskunde als eksamenstof hadden opgelegd, dan had China de doorbraak naar de moderne wetenschap zeker gemaakt. En het heeft maar een haar gescheeld: in de Song-periode waren er plannen in die zin, en slechts paleisintrigen hebben de uitvoering ervan belet.

Dat het hier gebeurd is en niet in China, ligt waarschijnlijk niet aan intrinsieke cultuurverschillen, maar aan koningente historische gebeurtenissen. Aan toeval.

Sinocentrisme

Terwijl we ons bevrijden van het eurocentrisme, dringt het sinocentrisme binnen. Dat is veel ouder, getuige de Chinese naam voor China, het Middenrijk. In een advertentie lezen we: "De Chinezen hebben de astronomie uitgevonden". In een boek over wetenschap in China: "Het decimaal stelsel is een Chinese uitvinding, blijkens Shang-inscripties (een 1500 voor Christus)". Men vergeet dan echter dat de Egyptenaren duizend jaar eerder al decimaal telden, waarschijnlijk op hun vingers, en de Mesopotamiers hadden toen al een astronomie. Bij sinofiele westerlingen,

en vooral bij Chinese auteurs zijn dergelijke beweringen helaas nogal courant. We zouden willen geloven dat het een begrijpelijke overdrijving van exkoloniseerden betreft. Maar we vrezen dat het signalen van een herlevend Chinees imperialisme zijn: chauvinistische geschiedschrijving in dienst van geopolitieke ambities.

In de catalogus staat een veelbetekende kaart van "China". Dat de bezette Oeigoerse, Mongoolse en Tibetaanse gebieden gewoon China genoemd worden, zijn we gewoon. Maar de kaart vermeldt niet de internationaal erkende grenzen en dat is al straffer. De eilanden tussen Vietnam en de Filipijnen worden bij China gerekend, evenals een gedeelte van Kasjmir en de hele Indiase deelstaat Aroenatsjal Pradesh. Dus als China daar binnenvalt, dan heet dat een "binnenlandse aangelegenheid". En dat de Volksrepubliek oorlog over heeft voor zijn gebiedsaanspraken, is al voldoende gebleken: aanvallen op Taiwan, invasie in India, invasie in Vietnam (1979, de fameuze "defensieve aanval"), en dit jaar nog een zeslag met de Vietnamezen. Die verkeerd getrokken grenslijnen zijn geen kleinigheid.

Volgens het CEI was er eerst een andere landkaart gekozen; maar die is onder Chinese druk vervangen. Geen erkenning van onze gebiedsaanspraken, geen tentoonstelling. Maar wie braaf is, krijgt lekkers: de Chinese ambassade heeft zes duizend boeken cadeau gedaan aan het CEI.

Het is het topje van een sinistere ijsberg. Vele regeringen en organisaties

Universitaire Werkgroep Literatuur

Hoe moet ik schrappen?

Veel potentieel literair talent gaat verloren omdat het niet, of niet op de juiste manier, wordt opgevangen. Beginnende dichters en schrijvers dienen zachtjes aan door ervaren mensen doorheen het wordingsproces te worden geleid, zoniet houden velen onder hen vroegtijdig met het schrijven op. Eén van de mogelijkheden om dat jonge talent gekanaliseerd te krijgen is de zogenaamde *schrijversakademie*. In Vlaanderen hebben we er zo eentje: de Universitaire Werkgroep Literatuur (WEL).

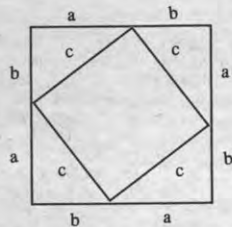
De Universitaire Werkgroep Literatuur biedt verscheidene cursussen aan. De meest omvattende daarvan is 'Kreatief schrijven', dat een inleiding biedt tot de schrijftechnieken van de voornaamste literaire genres en de hedendaagse stromingen. Wat niet wil zeggen, dat je na het volgen van zo'n cursus opeens zonder problemen op elk moment van de dag goede gedichten kunt gaan schrijven. Waar het in de schrijversakademie om gaat, zijn oefeningen. Op die manier dwing je jezelf om na te denken en dingen uit te proberen, die je nooit eerder gedaan hebt. Hans Devros, die de werkgroep leidt, omschrijft het als volgt: "Je kunt dit vergelijken met wat een conservatorium of een kunstakademie doet: in het begin krijg je een technische opleiding, die je vertrouwd maakt met alle soorten technieken. Wanneer je die achter de rug hebt en wanneer je op de hoogte bent van de kunstgeschiedenis, dan kun je te toe één genre of tot één techniek beperken."

Verloren

De Werkgroep Literatuur wil de cursisten een kritische opleiding bieden. Op de bijeenkomsten bespreken de deelnemers

De Gogu-stelling

Het bewijs dat Euklides geeft voor de stelling van Pythagoras (in het Chinees: $gou^2 + gu^2 = xuan^2$), is zuiver meekundig en zeer ingewikkeld. In Chinese werken uit de derde eeuw vinden we een zeer eenvoudig bewijs, met wat algebra erin.

Gegeven: de rechthoekige driehoek met zijden a, b en schuine zijde c (oppervlakte = $ab/2$)

Te bewijzen: $a^2 + b^2 = c^2$

Bewijs: construeer vierkant $(a+b)^2$, en op de schuine zijde vierkant c^2 ; welnu, $(a+b)^2 = c^2 + 4(ab/2)$, dus $a^2 + b^2 + 2ab = c^2 + 2ab$, dus $a^2 + b^2 = c^2$, wat te bewijzen was.

plooiën zich naar de wensen van de ontluikende grootmacht. Onder Chinese druk schrapt Nederland de levering van twee duikboten aan Taiwan. Een universiteit ontslaat een antropoloog die in China getuigenissen had opgetekend over gedwongen abortussen; anders geen samenwerking meer. Helmut Kohl verklaart dat "West-Duitsland Tibet als een deel van China beschouwt". En wanneer de Dalai Lama door parlementsleden wordt uitgenodigd, verbieden de Britse regering en de voorzitter van het Europees Parlement hem een verklaring af te leggen.

Het CEI houdt zich van alle kritiek op China. Het fungeert als voelspriet in de oostpolitiek van de Kerk (waarvoor de KUL het "belangrijkste denken-

trum" is), die in China voor een belangrijk probleem staat: de tweespalt tussen de "patriotische Kerk", die het Roomse gezag niet erkent, en de Romeoloyalisten. Ook voor het Vlaamse bedrijfsleven wil het CEI de verstandhouding en de contacten met China bevorderen. Daarom wordt ruzie over kleingeheden angstvallig vermeden, dat is nu eenmaal diplomatiek.

Alhoewel. Als regeringen en EG hun soevereiniteit doen respecteren, als universiteiten hun academische vrijheid ook tegenover China verdedigen, zullen ze daar op termijn beter bij varen. Eerlijk duurt het langst.

Koen Elst

een tweede luik bevat, dat een initiatie biedt tot de belangrijkste hedendaagse stromingen in de literatuur. Zo passeren onder andere het absurd teater en de Amerikaanse beatpoëzie de revue.

Kreatief schrijven loopt over vijftienvintig donderdagavonden vanaf 20 oktober.

Tekens

Naast de vorming van literair talent besteedt de Werkgroep Literatuur ook aandacht aan een voor studenten wellicht interessant onderwerp als 'Hoe schrijf ik een tesis en een wetenschappelijke artikel?' Vijf lessen voorzien in een aantal praktische tips "om niet in paniek te raken en een behoorlijke tekst klaar te schrijven". De vraag is alleen of je informatie als deze niet allemaal helder in een boekje terug kunt vinden.

'Wandelen door de poëzie' is, net als het voorgaande, een nieuw opgezette lessenreeks. Aan de hand van de grote tema's wordt de internationale dichtkunst gebloeid en van technisch commentaar voorzien.

Een cursus die voor de vierde keer wordt ingericht is 'Semiotiek, de wereld van de tekens'. Elk weekend wordt u ingewijd in de meest diverse aspecten van de wetenschap van tekens en tekensystemen. Daarbij komen zowel symbolisme, systeemtheorie als magie aan bod. De lessenreeks wordt afgesloten met een aantal teksten van vooraanstaande theoretici zoals Peirce, De Saussure, Greimas, die elk op uiteenlopende terreinen actief waren maar nu allemaal onder de algemene noemer van de semiotiek worden gebracht. Een samengaan als dit dreigt het zicht op een rode draad wel eens te verminderen.

Naar buiten toe manifesteert de Werkgroep zich door haar driemaandelijkse tijdschrift *Wel*. Daarin vind je zowel beschouwende bijdragen als verhalen en essays. In samenwerking met het Leuvense stadsbestuur wordt een literaire essaywedstrijd georganiseerd. Verwante activiteiten zoals een literaire avond (jaarlijks in het Stuc) en een literair weekend in Alden Biesen (rond het thema "kortverhaal") besluiten de rits activiteiten van de Werkgroep.

Johan Reyniers

Voor meer informatie en inschrijvingen kan je terecht bij Hans Devros, Kapucijnenvoer 67/15, 22.93.24.

Bio-etiek is erg 'in' de laatste jaren: bio-etische of biomedische centra rijzen overal als paddestoelen uit de grond, de publieke opinie wordt regelmatig opgeschrikt door verhalen over een wereldwijde embryohandel of over lijkes van kinderen die in Derde-Wereldlanden zonder nieren of andere organen langs de kant van de straat worden teruggevonden. Bio-etici worden dan ook tot in de verste uithoeken van het land in allerhande parochiezalen uitgenodigd om gespreksavonden te leiden. Al gaat het daarbij meestal om sensitiviteit in plaats van om werkelijke interesse, zo vertelt ons Paul Schotsmans, hoofdverantwoordelijke van het Leuvense Biomedische Centrum. Op de twee eerstvolgende donderdagavonden zal hij in het kader van de Universitaire Konferenties enkele thema's uit de bio-etiek voor de voeten van het publiek gooien. Hij schetste voor ons alvast even de ontstaansgrond van die nieuwe wetenschapstak 'bio-etiek':

Schotsmans: «Het ontstaan van de bio-etiek moet je vooral zien in het licht van de Amerikaanse cultuur. Naar aanleiding van de spektakulaire mogelijkheden die de medische technologie ontwikkeld heeft, is men zich in Amerika gaan afvragen hoe die vooruitgang overkomt bij de patiënten. Het houdt dus zeer nauw verband met de Amerikaanse *consumer mentality*: de groep van patiënten is zich omwille van de eigen belangenverdediging gaan afvragen wat de geneeskunde met hen deed. Ondertussen is die bekommernis in Europa ook steeds meer en meer ge-

Prof. Schotsmans over bio-etiek

“Nieuwe voortplantingstechnieken krijgen teveel aandacht”

groid. Steeds meer wordt vanuit de patiënt de vraag gesteld naar 'de kwaliteit van mijn verzorging'.

«De bio-etiek is echter ook gegroeid vanuit de medici zelf, en vooral dan vanuit de genети. Zij werden gekonfronteerd met een boom van nieuwe mogelijkheden. Daardoor ontstond de vrees dat zij dat op een bepaald moment niet meer zouden kunnen beheersen. Op bepaalde ogenblikken is er dan in sommige onderzoeksterreinen ook een moratorium ingesteld, een moment waarop het onderzoek stopgezet wordt om zich even te bezinnen over de beheersing en de integratie in een kwaliteitsvolle geneeskunde van die nieuwe technieken.»

«Energiz is bio-etiek dus een modetrend, waarvan je je kan afvragen of die wel tegen de tand des tijds bestand is. Het is een trend die voortkomt uit een angst-paniekreactie, maar wat als die angst en paniek weggenomen zijn? Een te sterke toepassing op revolutionaire ontwikkelingen als in vitro fertilisatie (IVF), proefbuisbaby's, abortus, draagmoeders, eutanasië... kan dus nefast zijn voor de bio-etiek. De problematiek rond het begin van het menselijk leven krijgt volgens mij op dit moment overdreven aandacht. De reden van die buitensporige aandacht is mij niet helemaal duidelijk. De verwevenheid van deze problematiek met de seksualiteit verklaart natuurlijk wel veel.»

Veto: *Wat moet er volgens u dan wel centraal staan in de bio-etiek?*

Schotsmans: «Volgens mij moet men in de bio-etiek vooral vertrekken vanuit de bekommernis om een 'meester te zijn in

het helen'. Het helen, het verzachten van pijn, een goede arts-patiënt-relatie, dat alles moet steeds centraal blijven staan. In die zin is het ook goed dat er de laatste jaren nieuwe problematieken aan bod komen in de bio-etiek zoals het einde van het leven en AIDS. Vooral op het laatste terrein worden we voor nieuwe uitdagingen gesteld: hoe moeten we omgaan met ziekten die we niet kunnen genezen, hoe zorgen we ervoor dat deze mensen niet uitgestoten worden? Ook op het vlak van de wereldpolitiek betekent deze ziekte een grote uitdaging voor onze creativiteit: we worden namelijk gekonfronteerd met de dramatische situatie in de Derde Wereld. Het rijke Westen zal z'n creativiteit moeten aanwenden om ook op dat vlak een eerstelijns-geneeskunde in de Derde Wereld te doen ontstaan. Dat alles wordt momenteel echter nog veel te weinig besproken.»

Aids

Veto: *De bio-etiek heeft altijd een beetje nagehinkt op de medische technologie: eerst was er een techniek en pas daarna ging men er zich eisch over bezinnen. Zal de bio-etiek de medische wetenschap ooit kunnen bijbenen of zels vooruitlopen op nieuwe technieken die nog niet ontwikkeld zijn maar die men wel kan voorspellen?*

Schotsmans: «De etiek is eigenlijk niet bedoeld om antwoorden te geven, ze is er niet om te zeggen: dit is goed en dat is slecht. De etiek heeft eigenlijk een dienende functie: ze moet de waarden en onwaarden die zich in een bepaalde situatie voordoen helpen verhelderen. Meer concreet betekent dat ze te erop moeten letten dat steeds alle facetten van een bepaalde zaak onderzocht worden. Wanneer het medisch personeel van een ziekenhuis vraagt om alle nieuwe patiënten steeds op AIDS te testen, dan is dat een volkomen begrijpelijke vraag vanuit het standpunt van dat personeel. Maar er is ook de patiënt: als hij seropositief blijkt te zijn, vertelt men hem dat dan of niet? En moet men ook het medisch personeel zelf dan niet testen? Op die manier zal de eticus er steeds proberen over te waken dat een situatie langs alle kanten bekeken wordt, zodat de verantwoordelijken hun beslissingen in geweten kunnen nemen. De vraag of de etiek nahinkt of vooruitloopt, valt dus eigenlijk buiten de competentie van de etiek. Zij is enkel gericht op het *humaniseren* van bepaalde situaties.»

«Dat sluit echter niet uit dat men in de etiek soms ook tot normatieve uitspraken kan komen. Je moet dan wel steeds beseffen dat die uitspraken gedaan worden vanuit een bepaalde opvatting over het mens-zijn, over humaniteit. In een konfrontatie met een andersgezinde kun je dan begrip proberen op te brengen voor elkaars mensbeeld om zo toch tot communicatie te komen en het *meest menselijk mogelijke* na te streven.»

Veto: *Soms worden de normatieve uitspraken die vanuit één ideologie geleurd zijn, omgezet in wetten en opgelegd aan een grotere, meer gediversifieerde gemeenschap. Kunt u daarmee akkoord gaan?*

Schotsmans: «Ik vind persoonlijk dat we op dat vlak moeten komen tot een volwassen waardedialoog. De verschillende opiniegroepen die in onze samen-

leving voorkomen, zouden moeten komen tot een minimale consensus omtrent bepaalde waarden. Daarna volgt dan het moeilijke punt van de vertaling in wetteksten. Op dat vlak geloof ik zelf in een soort van 'soft law', die algemene richtlijnen uitvaardigt om de praktijk van bepaalde toepassingen te structureren.»

Veto: *Op dit moment doet de wet toch vaak meer dan dat. Ze maakt afwijkingen van haar eigen opties strafbaar, waardoor mensen met een andere opinie toch die ene optie opgelegd krijgen.*

Schotsmans: «Voor mij is de wet een agogisch middel, dat mensen oriënterend tegemoet treedt. De wet moet garanderen dat het welzijn van alle betrokkenen gerespecteerd wordt. In het abortusdebat pleit ik daarom voor een restrictieve wetgeving, omdat ik als democraat ook wil opkomen voor het niet geboren leven en de macht van de sterkste niet wil laten overheersen. De zwakste is daarbij niet altijd het ongeboren kind, het kan ook de moeder zijn die haar kind wil houden, maar het financieel niet aan kan of een terminale patiënt die toch zo lang mogelijk wil blijven leven. In die gevallen aandrigen op abortus of eutanasië zou echter nog een overheersing van een sterkere over een zwakkere betekenen.»

Veto: *Er komen ook gevallen voor waarin het te begrijpen is dat iemand een abortus heeft laten uitvoeren of om eutanasië vroeg. Moet de wetgeving in dat geval straffen uitspreken?*

Schotsmans: «De wetgever zou begrip moeten kunnen opbrengen voor bepaalde complexe probleemsituaties, maar bepaalde waarden zouden toch in de wet gehandhaafd moeten blijven. Op het vlak van dat begrip is in België nog wel veel werk mogelijk.»

Lesbisch

Veto: *Vorig jaar kwam de KUL even in boister met het Vaticaan naar aanleiding van de "Instruktie over de eerbied voor het beginnend menselijk leven en de waardigheid van de voortplanting", waarin het Vaticaan zowel alle nieuwe technieken inzake kunstmatige voortplanting afzweerde. De KUL vindt echter dat in vitro fertilisatie bij een stabiel gehuwd koppel wel mogelijk kunnen. Hoe verantwoord is die afwijking van de regels van het Vaticaan?*

Schotsmans: «Aan die beslissing van de KUL is een gewetensproces voorafgegaan: alle betrokkenen zijn rond de tafel gaan zitten, hebben alle aspecten van de zaak onderzocht en zijn met hun volle geweten tot het besluit gekomen dat in die bepaalde omstandigheden in vitro fertilisatie moet kunnen. Zoiets moet kunnen binnen de katholieke universitaire wereld. Het is in ieder geval al positief dat er een open dialoog mogelijk is tussen het Vaticaan en de mensen uit de praktijk.»

Veto: *De katholieke universitaire ziekenhuizen willen in vitro fertilisatie beperkt zien tot gehuwde echtparen en het niet toepassen op alleenstaande of lesbische vrouwen. Zou u dat ook omgezet willen zien in een wet?*

Schotsmans: «Ja, want de wetgeving moet het welzijn van iedereen zoveel mogelijk garanderen. Ik kan begrijpen dat een alleenstaande vrouw een behoefte of een verlangen heeft naar een kind. Maar je moet ook de vraag nog stellen naar het welzijn van het kind. Persoonlijk vind ik de man-vrouw-relatie een essentieel opvoedingsverband om het welzijn van het kind te garanderen. Ik heb daar geen chemisch bewijsmateriaal voor. Ik vind dat we niet mogen vervallen in 'le vertige du mère' (de duizeling van hetzelfde), waarbij alleen de behoeften van de vragende partij overheersen.»

Veto: *Het is toch erg moeilijk om uit te maken of een opvoedingsituatie waarin*

alleen een moeder voorkomt negatieve gevolgen heeft op het kind?

Schotsmans: «Dat is inderdaad een erg complexe zaak. Daarom zou ik mijn standpunt ook eerder een geloof noemen.»

Veto: *U vindt dat geloof voldoende om een wet uit te vaardigen waarbij in vitro fertilisatie geveerd wordt aan alleenstaande vrouwen?*

Schotsmans: «Ja, want de zorg voor het kind is mij veel te kostbaar. Ik weet ook wel dat zo'n wet niet haalbaar is, maar het zou tenminste toch een *guide-line* moeten worden, een richtlijn waarover we het allemaal eens zijn. We moeten vermijden om onze methoden toe te passen in functie van egocentrische behoeften.»

Veto: *Kan een gehuwd koppel ook niet handelen vanuit egocentrische motieven?*

Schotsmans: «Ja, zeker. Ook daar moet de kindervens eerst psychologisch uitgeklaard worden alvorens we eraan voldoen. Ik zou hier Prof. Piet Nijs kunnen citeren: "Kinderen hebben ouders nodig, geen verwekkers". Soms werpt men wel eens tegen dat de kindervens bij de normale, natuurlijke gang van zaken toch ook niet psychologisch uitgeklaard wordt. Natuurlijk niet, maar wanneer we de mogelijkheid hebben om het wel te doen, dan mogen we dat zeker niet nalaten. In het natuurlijke leven kunnen we alleen maar hopen dat de kindervens er is vanuit aanvaardbare motieven.»

Veto: *De bio-etiek is tot nu toe nog altijd vooral een zaak van moraaltheologen of moraalfilosofen. In welke mate is de medische wereld bij die discussie betrokken?*

Schotsmans: «Het etische gesprek wordt zeer sterk gevoerd binnen de medische wereld. De oprichters van de eerste biomedische centra waren trouwens geneesheren. Ook de moratoria zijn er steeds gekomen op vraag van medici. De vragen zijn dus gekomen vanuit de medische wereld zelf, daarna is men naar de etici toegesapt om de bezinning te stroomlijnen.»

«Wanneer wij zelf een probleem aanpakken, leggen we ons ook altijd eerst te luisteren bij de geneesheren zelf. We vertrekken steeds vanuit hun vragen en dilemma's. Om als bio-eticus te kunnen werken, moet je ook ten volle geïntegreerd zijn in de medische wereld. Daarom is het een goede zaak dat ik als docent medische etiek overstapt ben van de Fakulteit Geneeskunde naar de Fakulteit Geneeskunde.»

Veto: *Het onderzoekswerk dat u als bio-eticus aan de Fakulteit Geneeskunde uitvoert, resulteert dat uiteindelijk ook in beleidsopties vanwege de universitaire ziekenhuizen?*

Schotsmans: «Nee, onze taak omvat enkel het verstrekken van advies aan de beleidsverantwoordelijken. De etiek mag zich nooit laten verleden om beleidsvoerend te zijn, ze moet een dienende functie hebben.»

Veto: *Hebben moratoria ooit al geleid tot het volledig stopzetten van een bepaald onderzoeksexperiment?*

Schotsmans: «Nee, definitieve moratoria zijn 'wishfull thinking'. Wanneer de academische wereld zou willen stoppen met een bepaald onderzoek, is er nog altijd de industrie. Moratoria hebben op dit ogenblik vooral een profetische functie. Wanneer de Franse arts, J. Testart, die meegewerkt heeft aan de geboorte van de eerste proefbuisbaby van Frankrijk, plots vraagt om een moratorium, dan stemt dat wel even tot nadenken.»

«Zo'n moratorium heeft dus nog nooit geleid tot het stopzetten van onderzoek, maar wel tot het formuleren van een aantal minimale richtlijnen. In Frankrijk is dat bijvoorbeeld gebeurd in verband met het experimenteren op embryo's. De etische realiteit is dat we altijd afgehakte handen hebben: we kunnen niet dwingen, we kunnen alleen hopen dat er bezinning komt over de vraag wat nog menselijk, nog human is. Als die vragen meer bespreekbaar zouden worden, dan hebben we al veel bereikt.»

Carla Rosseels
Katrien Callens

KRUISWOORDRAADSEL

Na het kruiswoordraadsel van vorige week kwamen zo weinig juiste inzendingen binnen (slechts 2) dat we de opdracht deze week aan een andere kruiswoordraadselman (m/v) hebben toevertrouwd. Alhoewel het natuurlijk niet bewezen is dat dat meer met ons dan met het intelligentiepeel van onze lezers te maken heeft. Deze week krijgen jullie alvast een nieuwe kans. En ook nu zijn wij weer zeer vrijgevig. Wie eruit gepikt wordt, krijgt een misdaadomnibus van Dick Francis cadeau. Volgens de achterflap zonder twijfel goed voor een aantal dagen van uiterste goedheid en ondraaglijke spanning. We wachten trouwens nog altijd op **John Ploem**, die twee weken geleden een prijs won. De winnaar die vorige week uit de bus kwam, is **Marleen Desmet**. Zij mag de roman *Geheimen van Pittsburgh* van Michael Chabon bij ons komen afhalen. En nu zoeken maar.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Horizontaal - 1. Vorstendom in de Pyreneeën - opperkleed 2. Muzieknoot - tra - diër 3. Ind. zonnescherm - eetketeltje 4. Waterdier - winkel in Leuven (progress. spelling) 5. Gemeenschappelijke grond - deel van de bijbel (omgekeerd) 6. Tijdschrift voor bepaalde regio 7. Technisch Instituut - bulder 8. Pater 9. Godin 10. Wilde haver - niet hier.

Vertikaal - 1. Origine - muzieknoot 2. Pek - plakbriefje 3. Wild zwijn - plaats in Nederland 4. Olivestof - muzieknoot 5. Rondhout - bastion 6. Spinneweb - keep 7. Rijstrand - kinbegroeiing 8. Familielid - produkt dat hallucinaties veroorzaakt 9. Hongaarse steppe-roem 10. Bewoner van het Hoge Noorden.

3 AGENDA

Samenstelling: Alexandra Melis

Maandag 10 oktober

- 19.30 u **LEZING** Boedha: het universele probleem en zijn oplossing door dr. Pukh Raj Sharma (Jodhpur, India), in MSI 00.28, Ravenstr. 46/Erasmusplein 2, org. Eoos/Ram-Rukmini-Instituut.
 20.00 u **KONCERT** De Malufi-Singers, in UZ Gasthuisgeb.
 20.00 u **LEZING** Christen en filosofie door Ignace Demaerel, in Mechelsestr. 114, ink. gratis, org. University Action.
 20.30 u **TEATER** Nationaal Fonds speelt De ziekte van de dood, naar een roman van Marguerite Duras, in 't Stuc, ink. 180/250, org. Stuc.

Dinsdag 11 oktober

- 19.00 u **LEZING** Luc Gommers, licentiaat communicatiewetenschappen, over de film Le Rayon vert, in 't Stuc, ink. gratis, org. Stuc.
 20.00 u **LEZING** Christen en medische ethiek door Rodolphe Liagre van Quo Vadis, in Mechelsestr. 114, ink. gratis, org. University Action.
 20.00 u **TEATER** Het huis van Bernarda Alba van F. Garcia-Lorca, in Stadsschouwburg, org. CC Leuven.
 20.30 u **VIDEO** Duras-retrospektieve: Das Mal des Todes (Peter Handke, 1986) en Savannah Bay (Michele Porte, 1983), in 't Stuc, 2e verd, ink. gratis, org. Stuc.
 21.00 u **FILM** Le rayon vert (Eric Rohmer, 1986, Frankrijk), kontradikties alom, in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.
 23.00 u **FILM** Dèfective (J.L. Godard, 1985, Frankrijk), in 't Stuc, ink. gratis, org. Stuc.

Woensdag 12 oktober

- 20.00 u **DEBAT** Dehaene, Claes, Schiltz, De Croo en Vogels, moderatie: Bouveroux, in Grote Aula, ink. 50 (leden gratis), org. CDS.
 20.00 u **LEZING** Christen en psychologie door Jef De Vriese van het Centrum voor Pastorale Counseling Heverlee, in Mechelsestr. 114, ink. gratis, org. University Action.
 20.30 u **VIDEO** Duras-retrospektieve: Das Mal des Todes (Peter Handke, 1986) en Savannah Bay (Michele Porte, 1983), inatis, org. 't Stuc, 2e verd, ink. gratis, org. Stuc.
 20.30 u **DANS** What the body does not remember van Wim Vandekeybus, winnaar van de Bessie Award 1988, in Stadsschouwburg, ink. 150/250 (steunkaart: 100/180), org. Stuc.
 21.00 u **FILM** Le rayon vert (Eric Rohmer, 1986, Frankrijk), in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.
 23.00 u **FILM** Dèfective (J.L. Godard, 1985, Frankrijk), in 't Stuc, ink. gratis, org. Stuc.

Donderdag 13 oktober

- 19.00 u **UNIVERSITAIRE KONFERENTIE** Prof. Scholtsmans over bio-etiek van het beginnende leven: "Als de mens de menscheit", in Grote Aula, ink. gratis.
 20.00 u **LEZING** Christen en politiek door Chris Sebrecchts, in Mechelsestr. 114, ink. gratis, org. University Action.
 20.00 u **KONCERT** Lemmensinstituut speelt Quatuor pour la fin du temps, Le merle noir en Prélude, in concertzaal Lemmensinstituut, Herestr. 53.
 21.00 u **FILM**FEEST The way things go, over oorzaak en gevolg, en Mammame, op een choreografie van Gallotta, in de Vlaamse Leergangen, Boekhandelstr. 9, daarna feest in de Vlaamsestr. 83, ink. gratis, org. Stuc.

Vrijdag 14 oktober

- 20.00 u **KONCERT** Festival van Vlaanderen: Hagen Quartet met werk van Haydn, Schubert en Janacek, in de Stadsschouwburg, org. KUL.
 21.00 u **FILM** Dèfective (J.L. Godard, 1985, Frankrijk), in 't Stuc, ink. gratis, org. Stuc.
 23.00 u **FILM** Le rayon vert (Eric Rohmer, 1986, Frankrijk), in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

Zaterdag 15 oktober

- 21.00 u **FILM** Le rayon vert (Eric Rohmer, 1986, Frankrijk), in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

Zondag 16 oktober

- 15.00 u **KONCERT** K. D'Hooghe in de Sint-Jan-de-Doperkerk, aan 't Groot Begijnhof, org. CC Leuven en KUL.
 21.00 u **FILM** Duras-retrospektieve: Le Navire Night (1979), over de liefde tussen een man en een vrouw die alleen elkaars stem kennen, in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

Maandag 17 oktober

- 20.00 u **LEZING** De moderne Chinese literatuur door de Chinese schrijver Gu Hua, in Letteren en Wijsbegeerte, 8ste verdieping, org. NCOO.
 20.30 u **FILM** Duras-retrospektieve: Le camion, over een vrouw die elke avond een auto aanhoudt en haar leven vertelt aan de onbekende chauffeur, in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.
 20.30 u **DANS** Les Petites Morts van Nicole Mossoux, de aftakeling van een lichaam, in Vlaamsestr. 83, ink. 150/200, org. Stuc.
 23.00 u **FILM** Duras-retrospektieve: Nathalie Granger (1972), waarin de tijd ondraaglijk traag verstrijkt, in 't Stuc, ink. 80/100, org. Stuc.

TENTOONSTELLINGEN

- Schilderijen John Dix:** tot 10 oktober, van 10.00 tot 12.00 en van 14.00 tot 17.00 u, in Stedelijk Museum, Vanderkelenstr. 30.
Schilderijen Albert Embrechts: van 5 tot 25 oktober, van 10.00 tot 12.00 en van 14.00 tot 17.00 u, in Stedelijk Museum.

Deze studenten zijn zeer zeker verouderd. Maar zij hadden tenminste nog rechten.

(Foto archief)

Studentenrecht

Een boek dat hopelijk snel verouderd

Als student word je door zowat iedereen op je plichten gewezen: wat mag en wat niet mag op je kot, wat er kan tijdens examens, naar welke grillen je je moet schikken als jobstudent. Of je als student ook rechten hebt, daarover hoor je meestal geen woord. De Dienst voor Studentenvoorzieningen probeert die leegte nu op te vullen met een publikatie die wellicht enig is in haar soort: het boek *Studentenrecht* geeft een overzicht van zowat alle belangrijke sociale en juridische problemen waarmee een student van het hoger en het universitair onderwijs gekonfronteerd kan worden. En het wijst niet alleen op plichten, maar het geeft ook een duidelijk beeld van je rechten als student.

De wet van 3 augustus 1960 moest de wet definitief openen voor de democratisering van het hoger onderwijs. Die wet voorzorg voor de universiteiten dat "de werking der sociale diensten, der oriënteringsdiensten, der spijshuizen en der studentenhuizen" door de staat gefinancierd werd. De Leuvense Dienst voor Studentenvoorzieningen is een goed voorbeeld van een vertaling van het democratiseringsprincipe naar concrete diensten aan de studenten. Sinds verschillende jaren staan haar personeelsleden dagelijks klaar voor een groot aantal studenten. Bovendien zijn er de laatste jaren al verschillende grondige studies geweest over problematieken als studiefinanciering en huisvesting. Vanuit die studie- en praktijkervaring is nu dus een boek gegroeid.

Bed

Het boek geeft in tien delen een globaal overzicht van de verschillende probleemgebieden waarmee een student gekonfronteerd kan worden. De onderwerpen zijn niet beperkt gebleven tot het strikt universitaire niveau. Naast bijvoorbeeld studiefinanciering, rechtsbescherming tijdens de studies en huisvesting komen onder andere ook de militiewetgeving, het statuut van schoolverlaters en de mogelijkheden om opnieuw te studeren aan bod.

Volgens de achterflap is het boek in eerste instantie gericht op studenten die diepgaande informatie zoeken over hun rechten en plichten. Als je inderdaad diepgaande informatie zoekt, dan ben je op het juiste adres, maar voor het overige valt het te betwijfelen of *Studentenrecht* door veel studenten zal worden gekocht. Hoewel men er in geslaagd is het geheel leesbaar te houden, is dit immers niet dadelijk bedekt. Belangrijker is echter dat je als student meestal niet gekonfronteerd wordt met het hele scala van problematieken, maar met enkele zeer specifieke onderdelen daarvan, en om daarvoor maar meteen een heel boek te kopen... Trouwens, bij problemen kan je voor professioneel advies eigenlijk nog altijd beter terecht bij bijvoorbeeld de Sociale of de Juridische Dienst, precies de initiatiefnemers van het boek.

Volgens Lieve van Hoestenbergh, coördinatrice van het hele project mikt het boek echter op een veel breder publiek, vandaar de boven al vermelde

globale opzet van het werk. Daarnaast is er veel zorg besteed aan de juridische kadering van de verschillende onderwerpen. In de teksten zelf vind je verwijzingen naar arresten en wetteksten en na elk hoofdstuk wordt de belangrijkste literatuur terzake samengebracht. Het boek wordt zo een naslagwerk voor professionele studiegeleiders zoals bijvoorbeeld PMS-adviseurs.

Examenbeslissing

Maar het werk heeft ook de ambitie door beleidsverantwoordelijken en politici gelezen te worden. Literatuur van het boek maakt immers overduidelijk hoe versnipperd het overheidsbeleid wel is op een aantal gebieden. Voorbeelden daarvan zijn de wetten op de kinderbijslag, de sociale zekerheid en de regeling voor jobstudenten. "Ik hoop dat ons boek snel verouderd", merkte Van Hoestenbergh dan ook op, "dat zou een teken zijn dat het grondig gelezen is."

Er staan verschillende opmerkelijke stukken in het boek. Eén van de dingen die er het meest uitspringt, is het deel over de rechtsbescherming van de student in onderwijszaken. Raf Verstegen, auteur van het stuk, schetst daarin een nieuwe ontwikkeling in de rechtspraak rond geschillen over examenbeslissingen. Zonder een boek als dit zou je daar waarschijnlijk nooit bekend mee raken, tenzij via gespecialiseerde lectuur. Zowel op het niveau van de Raad van State als bij procedures in kort geding lijkt er namelijk een rechtspraak te ontstaan die meer en meer de belangen van de student ter harte neemt. Op het niveau van de Raad van State bijvoorbeeld, normaal gezien enkel bevoegd voor beslissingen van administratieve overheden, worden ook de vrije onderwijsinstellingen bij beslissingen in examen-aangelegenheden meer en meer beschouwd als administratieve overheden. Het concrete gevolg is dat de Raad van State ook examenbeslissingen van vrije onderwijsinstellingen niet kan verklaren. Iets om in de gaten te houden.

Ei

Hoewel de opzet van het boek louter informatief is, krijg je hier en daar toch commentaren op of evaluaties van

bepaalde toestanden. Het studieleningensysteem wordt radikaal afgewezen, er wordt aangedrongen op een vereenvoudiging van de wetgeving op de kinderbijslag, maar waarom juist die problematieken geëvalueerd worden en andere niet is onduidelijk. En daar ligt eigenlijk de enige zwakte van dit boek. Doordat de ene keer wel evaluatieve opmerkingen worden gemaakt en de andere keer niet, krijg je als argeloze lezer de indruk dat voor de niet bekommeterde stukken alles wel koek en ei zal zijn. En dat is natuurlijk niet zo.

In het hoofdstuk over huisvesting wordt bijvoorbeeld gezegd dat de huurprijs van een kot vrij bepaald wordt, maar nergens een opmerking over het feit dat daardoor sinds 1981 de huurprijzen in de privé met 19 % boven de index gestegen zijn. Waarom niet pleiten voor een strengere regulering op het vlak van huurprijzen? De afschaffing van de twee-uren-regel voor jobstudenten wordt vermeld, maar op de gevolgen wordt niet ingegaan. Dat gebrek aan evaluatie wordt het duidelijkst in het deel over buitenlandse studenten. De Vreemdelingenwet van 1980, de berruchte wet Gol, wordt uit de doeken gedaan, maar over alle nefaste gevolgen geen woord. Het boek mag dan al gericht zijn op politici, zulke lacunes worden door hen waarschijnlijk maar al te graag aangegrepen om alles maar te laten zoals het is. En dat was toch niet de bedoeling van de auteurs. Maar goed, die beperkingen weerhouden ons er niet van u (of uw kring) dit boek aan te bevelen. Als u het maar niet leest met uw verstand op nul.

Erik Paredis

Studentenrecht. Sociale en juridische gids voor de student hoger onderwijs. Acco 1988, 380 BF (325 BF voor leden).

STEMMIG Als u dacht dat dit hier de nieuwste toiletten van het rektorat betrof, dan had u het mis. Of maakt u daar bij u thuis ook bolletjes rood?

(Foto Hendrik Delagrangre)